Doporučený postup k zajištění plynulé podpory držitelům dočasné ochrany

(v návaznosti na změny vyplývající z Lex Ukrajina V. s účinností k 1.7. 2023)

Doporučení bylo zpracováno na základě dat a poznatků získaných k červnu 2023 a je určeno aktérům působícím v podpoře držitelů dočasné ochrany (kraje, obce, NNO, ministerstva a jejich složky).

Klíčová data týkající se osob v nouzovém ubytování dle krajů (6/2023)

kraj	Počet osob v nouzovém ubytování *(k 13.6.2023)*	Počet zranitelných osob v nouzovém ubytování[1]	Počet subzranitelných osob v nouzovém ubytování[2]	Počet osob pobírajících HuD *(květen 2023)*
Hl. město Praha	5 425	2248	662	26110
Jihočeský kraj	3 903	1479	459	4777
Jihomor. kraj	5 554	2181	620	11876
Karlovarský kraj	5 479	1941	646	5546
Kraj Vysočina	2 149	787	223	3399
Královéhr. kraj	3 332	1288	399	4853
Liberecký kraj	5145	1814	524	5059
Moravskosl. kraj	8948	3261	1008	8355
Olomoucký kraj	3361	1022	346	3526
Pardubický kraj	3940	1409	410	4194
Plzeňský kraj	6147	1650	561	8086
Středočeský kraj	8574	3471	959	15108
Ústecký kraj	4778	1942	610	6745
Zlínský kraj	2517	891	249	2913
celkem	**69252**	**25384**	**7682**	**110547**

Východiska

Podpora adaptace a integrace držitelů dočasné ochrany je klíčovým úkolem všech složek veřejné správy, státního i nestátního sektoru, s cílem podpořit sociální kohezi, zajistit dostatečnou pomoc obětem válečného konfliktu a zároveň zachovat socioekonomickou stabilitu společnosti.

[1] Jedná se o osoby spadající do skupiny zranitelných osob dle věku (věk do 17 let včetně a nad 65 let), údaje týkající se osob se zdravotním postižením a jejich pečovatelů, oso pečujících o dítě do 6 let, těhotných žen a studentů do 26 let nejsou v tuto chvíli k dispozici. Více viz https://www.mpsv.cz/web/cz/humanitarni-davka

[2] Odhad počtů rodičů dětí ve věku 7–9 let a osoby ve věku 58–64 let. Subzranitelné osoby jsou osoby, jejichž situace se blíží stavu zranitelnosti (viz výše), a proto mohou mít ztížené možnosti zapojení do pracovního procesu nebo jinak zvýšené potřeby, avšak od 1. 7. 2023 již nemají nárok na bezplatné ubytování v rámci HUMPO. Spadají sem zejména mladí dospělí, senioři do 65 let věku, osoby se zdravotním znevýhodněním, které nemají doloženo zdravotní postižení, osoby pečující o děti nad 6 let věku apod.

Struktura možných řešení

I. Zmapování kapacit běžných ubytovacích zařízení

- ✓ Zmapování cílové skupiny zranitelných, resp. subzranitelných osob, ve spolupráci se **CPIC** (viz níže), NNO, sociálními pracovníky
- ✓ Zmapování kapacit ubytování v rámci i mimo HUMPO, které jsou vhodné pro pobyt různých cílových skupin (např. rodiny s malými dětmi)
- ✓ Zmapování dalších ubytovacích prostor v majetku obce, kraje, státu, církve, NNO, soukromých majitelů, které by mohly být dočasně využity pro ubytování (apod.)

Možné zdroje ubytovacích kapacit

Mapa ubytovacích kapacit v rámci HUMPO	https://gis.humpo.cz/portal/apps/dashboards/00d687543f
Hromadná ubytovací zařízení v ČR	https://vdb.czso.cz/huz/in
Školská ubytovací zařízení (internáty, VŠ koleje)	Evidence zřizovatelů
Obce	Evidence místního poplatku z pobytu
Zitemamager	*Mapa ubytování a služeb IOM – bude k dispozici do konce června*

Příklady dotačních výzev na podporu obcí

Výzva 101 OPZ+ - www.esfcr.cz

IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Výzva č. 105 Podpora ubytování uprchlíků z Ukrajiny (mmr.cz) [3]

https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-mimoradne-vyzvy-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2022-2-kolo-ke-zvladani-dopadu-uprchlicke-vlny-souvisejicich-s-invazi-ruske-federace-na-ukrajinu.aspx

https://www.mvcr.cz/clanek/narodni-dotacni-titul-cizinci.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d

II. Nastavení komunikace s provozovateli ubytovacích zařízení k případnému operativnímu využití

- ✓ Nastavení komunikace kraj – obce k vývoji situace ubytování v rámci HUMPO
- ✓ Určení osoby pověřené koordinací ubytování v rámci regionu
- ✓ Vytvoření databáze kontaktů na osoby odpovědné za ubytovací prostory (dostupnost dle potřeby)

III. Zmapování kapacit sociálních a navazujících služeb a sociální práce, nastavení koordinace a komunikace jejich využití[4]

- ✓ Zmapování aktuálních kapacit sociálních a navazujících služeb působících v regionu, služby terénní a ambulantní (zejm. poradenské), pobytové (azylová zařízení, apod.) – ve spolupráci s kraji (registrace, síť)

Zdroje služeb např.:
https://czechia.refugee.info/cs
https://azylaky.cz/

- ✓ Zmapování dostupné finanční a materiální podpory (někde potravinové banky aj. materiální pomoc ze strany NNO či církevních organizací), kapacity ÚP (žádosti o dávky)
- ✓ Nastavení dočasné koordinace jejich působení na místa s vyšším rizikem vzniku nepříznivé sociální situace cílové skupiny držitelů dočasné ochrany
- ✓ Zajištění dostatečných kapacit tlumočení pro poskytovatele služeb
- ✓ Případné zajištění provizorního zázemí pro poskytovatele služeb (stánky)
- ✓ Cílené posílení kapacit sociální práce (nestátní i státní) k mapování potřeb a velikosti cílové skupiny.
- ✓ Cílené poradenství zaměřené na rychlé ověření nároku na finanční podporu ve formě humanitární dávky či mimořádné okamžité pomoci, zajištění dokumentace a podání žádosti; podpora při hledání nájemního

[3] Možná využitelnosti dřívějších programů MMR nebo Státního fondu rozvoje bydlení pro ubytování Ukrajinců.
[4] Odpovědnost obcí v oblasti sociálních služeb vyplývá z § 92 zákona č. 109/2002 Sb., o sociálních službách.

bydlení; pomoc při hledání zaměstnání a uplatňování pracovních práv; podpora či propojení s jinými dostupnými službami či materiální pomocí dle potřeby.

IV. Vytvoření databáze aktérů zodpovědných za krizovou pomoc a poradenství

- ✓ Zmapování kapacit služeb krizové pomoci a intervence ve všech formách, zmapování jejich časové dostupnosti (a jazykové dostupnosti)
- ✓ Dočasné posílení kapacit (sociální práce na úrovni obce, kraje, NNO), využití dalších externích zdrojů (včetně dobrovolných, včetně neformálních kapacit, zapojení občanů z Ukrajiny

Diaspora, např. Ukrajinská iniciativa v ČR a místní diasporické organizace

V. **Nastavení komunikačních procesů v území**

- ✓ Zajištění dobré informovanosti o dostupné pomoci, včetně bydlení – centrální informační místo[5], existence dostupných linek pro různé naléhavé situace
- ✓ Zpracování jednoduché přehledné informace o službách dostupných v regionu (lokální adresář) – pro aktéry navzájem i pro uživatele
- ✓ Využití dostupných komunikačních kanálů – internet (weby měst, krajů, NNO, UA weby, sociální sítě, rozhlas a TV místní)
- ✓ Nasměrování na dostupné národní a centralizované zdroje:

www.nasiukrajinci.cz

https://www.pomahejukrajine.cz/

https://www.mpsv.cz/pomoc-ukrajine

https://prod.frs.gov.cz/docasna-ochrana/

VI. Nastavení postupů pro řešení případných krizových situací

- ✓ Zajištění připravenosti IZS a dalších podpůrných složek pro situaci evakuace, popřípadě pro situaci vyhlášení nouzového stavu

[5] Je na rozhodnutí každého kraje/ORP, ale měla by tato funkce být někomu jednoznačně připsána, alespoň dočasně (červen – srpen/září), primárně CPIC, případně kraj, NNO,….

Informační a podpůrné linky

Linka a její zaměření	kontakty	jazyky	provozní doba
Bezplatná linka MPSV: sociální poradenství krizová intervence, též pro pomáhající z ČR	+ 420 800 601 020 https://linkalia.cz/	čeština, ukrajinština, ruština, romština, maďarština	po-pá 9-17 + krizová intervence navíc víkendy, do 21 hod
Linka Úřadu práce pro občany Ukrajiny: a jejich zaměstnavatele: humanitární dávka, zaměstnanost, bezpečná práce	+ 420 950 180 100 ua@uradprace.cz	ukrajinština	-
Infolinka MV pro cizince s dočasnou ochranou pro pobytové otázky	+ 420 974 801 802 ukrajina@mvcr.cz	ukrajinština	po - pá: 8:00 - 16:00
Helplinka pro uprchlíky z Ukrajiny: Člověk v tísni	+420 770 600 800	ukrajinština	-
Informační linka IOM (bezplatná)	+420 800 050 749	ukrajinština, čeština, angličtina, ruština	po - pá: 9:00 - 17:00
Asistenční linka pro občany Ukrajiny Charita ČR: Informace, asistence, psychosociální pomoc, překlady	+420 731 432 431 ukraina.info@charita.cz	Ukrajinština, čeština	po - pá: 9:00 - 18:00
Psychologická pomoc pro cizince zasažené děním na Ukrajině NÚDZ **Mapa psychosociální pomoci Ukrajině**	+420 283 088 467 https://www.nudz.cz/pomahame-ukrajine/psychosocialni-podpora	ukrajinština, ruština	-

Centra na podporu integrace cizinců (CPIC) disponují základními informacemi o situaci cizinců pobývajících v daném regionu, včetně držitelů dočasné ochrany. V rámci svých kapacitních možností poskytují informace a podporu obcím, případně zajistí přesměrování na relevantní instituce. Fungují jako poradenské a kontaktní místo, na které se mohou cizinci obrátit s žádostí o pomoc, o radu či o asistenci. Ohledně ubytovávání pomáhají s registrací do systému HUD jak zranitelným skupinám (především seniorům), tak i ostatním cizincům, kteří nezvládnou se systémem pracovat. Nezranitelným osobám CPIC poskytne poradenství s odkazem na možné bydlení (standardní komerční ubytovny, realitní kanceláře, případné volné byty z platformy Pomáhej Ukrajině).

CPIC mají za úkol **zajistit dostatečnou informovanost UA komunity** skrze všechny nástroje (letáky, osobní schůzky na ubytovnách, sociokulturní kurzy, webové stránky, sociální sítě, newsletter apod.). Jsou prodlouženou rukou informací, které získají z národních informačních kampaní a případně informací z krajské nebo lokální úrovně. Prostřednictvím krajským platforem a dalších nástrojů předávají informace o situaci v konkrétním regionu na úroveň národní.

CPIC nezprostředkovává ani nezajišťuje ubytování. Nicméně, je připraven poskytovat informace o všech formách ubytování v dané lokalitě, o kterých bude informován. CPICy proto v případě potřeby vyvolají na krajských platformách v součinnosti s klíčovými aktéry jednání o dostupných kapacitách v rámci systému sociální ochrany.

Kontakty jsou dostupné na: www.integracnicentra.cz.